

Bryssel den 14.10.2020
COM(2020) 662 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra
liv**

{SWD(2020) 550 final}

1. FRÄMJA RENOVERING AV BYGGNADER FÖR KLIMATNEUTRALITET OCH ÅTERHÄMTNING

Det europeiska byggnadsbeståndet är både unikt och varierat, som ett uttryck för vår kontinents kulturella mångfald och rika historia. Därmed är det inte förvånande att det också är ålderstiget och ändras mycket långsamt. Mer än 220 miljoner byggnadsenheter, vilket motsvarar 85 % av EU:s byggnadsbestånd, byggdes före 2001. 85–95 % av de byggnader som vi har i dag kommer att stå kvar 2050.

De flesta av dessa befintliga byggnader är inte energieffektiva¹. Många förlitar sig på fossila bränslen för uppvärmning och kylning och använder gammal teknik och energislösande utrustning. Energifattigdom är fortfarande ett stort problem för miljontals européer. Byggnader står för omkring 40 % av den totala energiförbrukningen i EU, och 36 % av utsläppen av växthusgaser från energi².

Covid-19-krisen har också lett till ökat fokus på våra byggnader, deras betydelser för våra liv och deras svaga punkter. Under hela pandemin har hemmet stått i centrum för det dagliga livet för miljontals européer: som kontor för distansarbete, som förskola eller klassrum för barn och elever och som en plats för onlinehandel eller nedladdning av underhållning. Skolorna har fått anpassa sig till distansundervisning. Sjukhusinfrastrukturen har varit väldigt ansträngd. Privata företag har fått anpassa sig till social distansering. Några av pandemins effekter kan bli kvar på längre sikt och därmed leda till nya krav på våra byggnader och deras energi- och resursprofil, vilket ytterligare ökar behovet av genomgripande renoveringar i massiv omfattning.

När Europa försöker ta sig igenom covid-19-krisen kan renovering erbjuda en unik möjlighet till nytänkande, ny utformning och modernisering av våra byggnader för att anpassa dem till ett grönare och mer digitalt samhälle och stödja en ekonomisk återhämtning.

Kommissionen har i sin klimatmålsplan för 2030³ föreslagit att nettoutsläppen av växthusgaser i EU ska minskas med minst 55 % till 2030, jämfört med 1990. Energieffektivitet är en viktig komponent i åtgärderna, i och med att byggsektorn är ett av de områden där ansträngningar måste öka. För att uppnå utsläppsminskningmålet på 55 % till 2030 bör EU minska byggnadernas utsläpp av växthusgaser med 60 %, deras slutliga energianvändning med 14 % och energiförbrukningen för uppvärmning och kylning med

---

¹ Byggregler med särskilda bestämmelser om värmeisolering av klimatskalet började komma efter 1970-talet i Europa. Det betyder att en stor andel av dagens byggnadsbestånd i EU byggdes utan några krav på energiprestanda: En tredjedel (35 %) av EU:s byggnadsbestånd är över 50 år gammalt och mer än 40 % byggdes före 1960. Nästan 75 % av byggnaderna är energiineffektiva enligt dagens byggnormer. Källa: Rapport från JRC, *Achieving the cost-effective energy transformation of Europe's buildings*.

² Dessa siffror avser användningen och driften av byggnader, inbegripet indirekta utsläpp inom kraft- och värmesektorn, inte byggnadernas hela livscykel. Koldioxidavtrycket från byggprojekt beräknas uppgå till omkring 10 % av de totala årliga utsläppen av växthusgaser i världen, se IRP, *Resource Efficiency and Climate Change*, 2020, och UN *Environment Emissions Gap Report 2019*.

³ *Höjning av Europas klimatambition för 2030*, COM (2020) 562 final.

18 %⁴. EU måste därför snabbt fokusera på hur byggnaderna kan göras hållbarare, mer energieffektiva och mindre koldioxidintensiva under hela sin livscykel. Om den cirkulära ekonomins principer tillämpas på renovering av byggnader kommer det att minska byggnadernas materialrelaterade utsläpp av växthusgasutsläpp.

I dagsläget genomgår endast 11 % av EU:s befintliga byggnadsbestånd någon form av renovering under ett år. Det är dock mycket sällan som renoveringsarbetena omfattar byggnadernas energiprestanda. Den viktade årliga energirenoveringskvoten är så låg som 1 %. Om man tittar på hela EU görs genomgripande renoveringar som minskar energianvändningen med minst 60 %⁵ endast i 0,2 % av byggnadsbeståndet per år, och i vissa regioner förekommer energirenovering i princip inte. Om vi fortsätter i samma takt skulle det ta hundratals år att minska nettoutsläppen av koldioxid från byggsektorn till noll. Det är hög tid att agera.

Det handlar både om att minska energikostnaderna och att skära ned utsläppen. Renoveringar kan skapa många nya möjligheter och ge omfattande sociala, miljömässiga och ekonomiska vinster. I en enda intervention kan byggnader göras hälsosammare, grönare, sammankopplade inom ett grannskap, mer tillgängliga och motståndskraftiga mot extrema naturfenomen samt utrustas med laddningsstationer för e-mobilitet och cykelparkeringar. Smarta byggnader kan tillhandahålla viktiga data för stadsplanering och tjänster, med iakttagande av integritetskrav. Genomgripande renovering kan minska pressen att bygga nytt och bidra till att bevara natur, biologisk mångfald och bördig jordbruksmark.

Investering i byggnader kan också injicera välbehövlig stimulans i byggekosystemet och ekonomin i stort. Renoveringar är arbetsintensiva och skapar arbetstillfällen och investeringar som ofta baseras på lokal affärsverksamhet. De kan också skapa efterfrågan på mycket energi- och resurseffektiv utrustning och öka fastigheternas långsiktiga värde. **Fram till 2030 kan en renoveringsvåg skapa ytterligare 160 000 gröna arbetstillfällen inom EU:s byggsektor**⁶. Detta kan vara väldigt värdefullt för en sektor där mer än 90 % av verksamhetsutövarna är små och medelstora företag, som drabbats hårt av covid-19-krisens ekonomiska konsekvenser. Aktiviteten inom byggsektorn minskade med 15,7 % jämfört med 2019 och investeringarna i energieffektivitet minskade med 12 % under 2020. Även om en återhämtning väntas kommer effekterna på sektorn troligen att bli varaktiga.

Europa har nu en unik chans att se till att renoveringen **bidrar till både klimatneutralitet och återhämtning**. EU:s återhämtningsinstrument **NextGenerationEU** kommer, tillsammans med **EU:s fleråriga budgetram**, att tillhandahålla **resurser av en storlek som saknar motstycke** och som också kan användas för att rivstarta arbetet med renoveringar som kan ge återhämtning, resiliens och ökad social inkludering. Om man samtidigt hanterar

---

⁴ Jämfört med 2015 års nivåer, se *SWD(2020) 176 final*.

⁵ Se kommissionens rekommendation (EU) 2019/786 om byggnadsrenovering.

⁶ *Employment and Social Developments in Europe*, årlig översyn 2019, Europeiska kommissionen.

energieffektiviteten och tillgängligheten blir byggnaderna mer användbara och hållbara med tanke på en åldrande befolkning⁷.

Därför beskriver detta meddelande en **strategi** för att inleda en **renoveringsvåg för Europa**. Det handlar om att undanröja gamla hinder för energi- och resurseffektiv renovering, stödja nya investeringar under en längre period – med början i offentliga och mindre effektiva byggnader – och att främja digitalisering och skapa sysselsättning och tillväxtmöjligheter längs hela försörjningskedjan för renoveringar.

Målet är **att minst fördubbla den årliga energirenoveringstakten för bostadshus och andra byggnader till 2030 och att främja genomgripande energirenoveringar. Om krafter på alla nivåer mobiliseras mot dessa mål kommer det att resultera i 35 miljoner renoverade byggnadsenheter till 2030**. Den ökade renoveringstakten och omfattningen på renoveringarna kommer att behöva upprätthållas även efter 2030 för att EU ska kunna uppnå klimatneutralitet till 2050.

2. HUVUDPRINCIPER FÖR RENOVERING AV BYGGNADER PÅ VÄGEN MOT 2030 OCH 2050

EU måste anta en heltäckande integrerad strategi som involverar många olika sektorer och aktörer och baseras på följande huvudprinciper:

- *”Energieffektivitet först”*⁸ som en övergripande vägledande princip för den europeiska klimat- och energistyrningen och därutöver, såsom beskrivs i den europeiska gröna given⁹ och EU-strategin för integrering av energisystem¹⁰, för att säkerställa att vi endast producerar den energi som vi faktiskt behöver.
- *Överkomlighet*, för att se till att hållbara byggnader med god energiprestanda blir tillgängliga i stor omfattning, i synnerhet för medel- och låginkomsttagare och utsatta personer och områden.
- *Utfasning av fossila bränslen och integrering av förnybar energi*¹¹. Renoveringen av byggnader bör påskynda integreringen av förnybar energi, i synnerhet från lokala källor, och främja en bredare användning av spillvärme. Den bör integrera energisystem på lokal

---

⁷ EU och alla medlemsstaterna är skyldiga att undanröja tillgänglighetshinder, såsom parter i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

⁸ Se artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999 om styrningen av energiunionen: ”*energieffektivitet först*: att inom energiplanering, samt i politiska beslut och investeringsbeslut, ta största möjliga hänsyn till alternativa kostnadseffektiva energieffektivitetsåtgärder till förmån för effektivare energiefterfrågan och energiförsörjning, framför allt med hjälp av kostnadseffektiva energibesparingar i slutanvändningsledet, initiativ till efterfrågefleksibilitet samt effektivare omvandling, överföring och distribution av energi, varvid målen för de respektive besluten fortfarande uppnås.”

⁹ Den europeiska gröna given (COM(2019) 640 final).

¹⁰ *Kraft till en klimatneutral ekonomi: En EU-strategi för integrering av energisystemet*, COM(2020) 299 final.

¹¹ Detta avser energi från förnybara källor som produceras på plats eller i närområdet.

och regional nivå och hjälpa dem att fasa ut fossila bränslen i både transporter och uppvärmning och kylning.

- *Ett livscykelbaserat och cirkulärt tänkande.* För att minimera fotavtrycket från byggnader krävs resurseffektivitet och ett cirkulärt tänkande kombinerat med att delar av byggsektorn görs till en koldioxidsänka, t.ex. genom främjande av grön infrastruktur och användning av organiska byggmaterial som kan lagra koldioxid, såsom trä från hållbara källor.
- *Höga hälso- och miljöstandarder.* Säkerställande av god luftkvalitet, god vattenförvaltning, förebyggande av katastrofer och skydd mot klimatrelaterade risker¹², avskaffande av och skydd mot skadliga ämnen som asbest och radon samt brandsäkerhet och seismisk säkerhet. Tillgänglighet bör också säkerställas för att uppnå lika tillgång för hela Europas befolkning, även personer med funktionsnedsättning och äldre.
- *Ett samlat grepp på den dubbla utmaningen med grön och digital omställning.* Smarta byggnader kan främja effektiv produktion och användning av förnybar energi på byggnads-, områdes- eller kommunnivå. Kombinerat med smarta system för energidistribution kommer de att möjliggöra högeffektiva byggnader med nollutsläpp.
- *Respekt för estetik och kvalitetsarkitektur*¹³. Renoveringen måste baseras på principerna för design, hantverkskunnande, kultur och bevarande av offentliga rum.

3. SNABBARE OCH MER OMFATTANDE RENOVERING FÖR BÄTTRE BYGGNADER

EU har fastställt ett regelverk och inrättat ett antal finansieringsinstrument för att främja energieffektivitet, renovering av byggnader och användning av förnybar energi på byggnads-, grannskaps- och områdesnivå. Genom 2018 och 2019 års paket om ren energi för alla i EU har detta uppgraderats och en grund lagts för integrering av energimarknader, användning av förnybar energi och främjande av energieffektivitet, och alla medlemsstater och intressenter måste högprioritera ett fullständigt genomförande av bestämmelserna.

Denna ram har lett till stora framsteg vad gäller byggnaders energiprestanda: Nya byggnader använder i dag hälften så mycket energi som liknande nya byggnader gjorde för 20 år sedan. Tack vare kvotpliktsystem för energieffektivitet säkerställer ett ökat antal energiföretag att deras kunder sparar energi och erbjuder kommersiella paket som allt oftare omfattar byggnadsrenovering och uppgradering av system. Europa står för omkring 40 % av de globala investeringarna i förbättrad energieffektivitet i byggnader (mellan 85 och 90 miljarder euro per år), med en byggsektor som ligger i framkanten när det gäller att tillämpa

---

¹² Med klimatresilienta byggnader avses byggnader som renoveras för att vara resilienta mot akuta och kroniska klimatrelaterade risker kopplade till temperatur, vind, vatten och fast massa, såsom lämpligt. En komplett lista över sådana risker finns i tabell 1 i bilaga I till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1208.

¹³ I linje med Davosförklaringen, *Towards a High-quality Baukultur in Europe*, som 2018 antogs av de europeiska kulturministrarna och intressenterna, definierades "kvalitetsarkitektur" inte bara utifrån estetik och funktionalitet utan också utifrån arkitekturens bidrag till människors livskvalitet och en hållbar utveckling av våra städer och landsbygdsområden.

livscykelprinciper¹⁴. Renoveringsnivån för befintliga byggnader är dock fortsatt låg och renoveringarna ytliga.

Renoveringsarbeten begränsas av hinder i olika delar av värdekedjan – från det ursprungliga beslutet om renovering till finansieringen och slutförandet av projektet. När en renovering övervägs kan exempelvis vinsterna i form av energibesparingar vara osäkra eller dåligt förklarade eller förstådda, i synnerhet av slutanvändarna. De kan vara svåra att mäta eller monetarisera¹⁵. Renoveringar kan också vara kostsamma, svåra att organisera och ta lång tid att genomföra. Det kan vara svårt att mobilisera finansiering, särskilt på lokal och regional nivå. Offentliga medel är ofta knappa och svåra att kombinera på grund av regelhinder eller kapacitetsbrister hos offentliga förvaltningar.

För att rivstarta en storskalig och hållbar renoveringsvåg i hela Europa är det nödvändigt att undanröja de viktigaste hindren i varje del av försörjningskedjan.

Baserat på sin analys och ett offentligt samråd¹⁶ har kommissionen identifierat följande insatsområden och huvudåtgärder som är avgörande för att möjliggöra en stegvis ökning av renoveringarnas omfattning och skala:

- 1) **Stärka informationen, rättssäkerheten och incitamenten** för offentliga och privata ägare och hyresgäster¹⁷ att renovera. Kommissionen kommer under 2021 att se över energieffektivitetsdirektivet och direktivet om byggnaders energiprestanda¹⁸. Den kommer att föreslå att det införs en stärkt skyldighet att ha **energicertifikat** parallellt med ett gradvis införande av obligatoriska **minimistandarder för energiprestanda** i befintliga byggnader. Den kommer också att föreslå att **kraven för byggnadsrenovering utvidgas till att omfatta alla nivåer inom den offentliga förvaltningen**. I de konsekvensbedömningar som ska åtfölja dessa ändringar av lagstiftningen kommer olika alternativ att övervägas när det gäller nivå, omfattning och tidpunkt för dessa krav.
- 2) **Säkerställa ändamålsenlig och målinriktad finansiering**. I den årliga strategin för hållbar tillväxt 2021¹⁹ och vägledningen för återhämtnings- och resiliensplaner²⁰ angavs att byggnadsrenovering skulle prioriteras i de nationella återhämtningsplanerna inom det europeiska **flaggskeppsinitiativet ”renovera”**.

---

¹⁴ Åtgärder baserade på cirkulär ekonomi kan leda till minskningar på upp till 60 % av de materialrelaterade utsläppen av växthusgaser under byggnadernas livscykel. <https://www.eea.europa.eu/highlights/greater-circularity-in-the-buildings>

¹⁵ Se rapport från JRC, *Untapping multiple benefits: hidden values in environmental and building policies*.

¹⁶ Sammanfattningen av samrådet finns på portalen ”Kom med synpunkter”([här](#)) and webbsidan för ”renoveringsvågen”([här](#)).

¹⁷ När det gäller bostadshus ansåg fler deltagare i det öppna offentliga samrådet om renoveringsvågen att bristfälliga kunskaper om energianvändning och energisparande utgjorde ett viktigt eller väldigt viktigt hinder än som ansåg det om något annat hinder. Några av de viktigaste hindren för renovering av byggnader är husägarnas och de boendes motstridiga intressen, oenighet mellan flera ägare och problem med planeringen av renoveringsarbeten.

¹⁸ Direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, ändrat genom direktiv 2018/2002, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda, i dess ändrade lydelse.

¹⁹ COM(2020) 575 final.

²⁰ Offentliggjort den 17 september 2020.

Bortom återhämtningen föreslås i detta meddelande att **EU-finansieringens** volym och effekter ska ökas genom fler bidrag, tekniskt stöd, projektutvecklingsstöd och lån och genom att det blir möjligt att kombinera dessa på ett sätt som tidigare inte varit möjligt. Kommissionen kommer att främja en verklig marknad för energitjänster och stärka tillgången till attraktiv **privat finansiering**²¹ genom den förnyade strategin för hållbar finansiering. Människor med behov bör kunna få stöd för att få tillgång till grundläggande energitjänster²².

- 3) **Öka kapaciteten** att förbereda och genomföra projekt. Kommissionen kommer att utöka det **tekniska stödet** och föra det närmare regionala och lokala aktörer, framför allt genom att stärka det europeiska lokala energistödet (Elena) och utnyttja tjänsten för tekniskt stöd inom fonden för återhämtning och resiliens.
- 4) **Främja heltäckande och integrerade renoveringsinsatser** för smarta byggnader, integrering av förnybar energi och möjlighet att mäta den faktiska energianvändningen. Den **nya indikatorn för smart beredskap**²³ främjar digitalvänliga renoveringar. Inom ramen för den pågående översynen av förordningen om byggprodukter kommer kommissionen att analysera hur hållbarhetskriterier kan främja en ökad användning av hållbarare byggprodukter vid byggprojekt och samt främja användning av den senaste tekniken.
- 5) **Anpassa byggekosystemet så att det klarar att tillhandahålla hållbara renoveringar**, baserat på cirkulära lösningar, användning och återanvändning av hållbara material och **integrering av naturbaserade lösningar**. Kommissionen föreslår att man ska främja utvecklingen av standardiserade hållbara industrilösningar och återanvändning av avfallsmaterial. Den kommer att föreslå en 2050-färdplan för att **minska koldioxidutsläppen under byggnadernas hela livscykel**, bland annat genom användning av biobaserade produkter, och se över målen för materialåtervinning. För att förbättra **kunnandet och arbetstagarnas kompetens i renoveringssektorn** kommer kommissionen att arbeta tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för **kompetensagendan** och den kommande **kompetenspakten** och använda medel inom ramen för sammanhållningspolitiken och Fonden för en rättvis omställning för att finansiera utbildnings- och omskolningsinitiativ, i nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

---

²¹ Obefintliga eller begränsade resurser för att finansiera renovering av byggnader anses vara det viktigaste hindret för renovering. En överväldigande majoritet av deltagarna i det offentliga öppna samrådet om renoveringsvägen angav det som väldigt viktigt eller viktigt hinder.

²² Jfr den europeiska pelaren för sociala rättigheter, princip 20:

https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv

²³ Kommissionens delegerade förordning C(2020) 6930 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU genom inrättande av ett frivilligt gemensamt system inom Europeiska unionen för betygsättning av byggnaders smarta beredskap och kommissionens genomförandeförordning C(2020) 6929 om närmare uppgifter om det tekniska tillvägagångssättet för en ändamålsenlig tillämpning av ett frivilligt gemensamt unionssystem för betygsättning av byggnaders smarta beredskap.

- 6) Använda renovering som **en hävstång för att få bort energifattigdomen** och ge alla hushåll tillgång till **hälsosamma bostäder**, även äldre och personer med funktionshinder. Kommissionen lägger fram en rekommendation om **energifattigdom**. Kommissionen kommer att inleda ett **initiativ för överkomliga bostäder för 100 fyrtorsprojekt** och undersöka om EU:s budgetmedel tillsammans med intäkterna från EU:s utsläppshandelssystem skulle kunna användas för att finansiera nationella program för energieffektivitet och energisparande som riktar sig till låginkomsttagare.
- 7) Främja **utfasningen av fossila bränslen i uppvärmning och kylning**, som står för 80 % av den energi som används i bostadshus, inom ramen för 2021 års översyn av direktivet om förnybar energi, energieffektivitetsdirektivet och EU:s system för handel med utsläppsrätter samt tillämpa och vidareutveckla åtgärderna för ekodesign och märkning och stödja arbete på områdesnivå.

Dessa huvudåtgärder och flera kompletterande reglerings- och finansieringsåtgärder beskrivs närmare nedan.

3.1. ÖKAD INFORMATION, STÄRKT RÄTTSSÄKERHET OCH BÄTTRE INCITAMENT FÖR RENOVERING

Utgångspunkten för en hållbar renovering är alltid ett individuellt beslut, där förväntade vinster och kostnader vägs mot varandra. I dagsläget utgörs dock de största hindren för sådana beslut av den bristfälliga informationen om byggnaders nuvarande energi- och resursprofil och de potentiella vinsterna av en renovering, den bristande tilltron till de faktiska energibesparingarna och det faktum att ägare och hyresgäster har motstridiga incitament.

Några medlemsstater har beslutat att lösa detta genom att införa miniminivåer för prestanda som ska genomföras inom en viss tidsfrist eller vid vissa tidpunkter under en byggnads livslängd²⁴. Sådana krav ger vägledning åt investerare och affärsförväntningar och fungerar bäst i kombination med tillförlitliga energicertifikat och finansiering. Fördelarna med sådana regleringsinsatser är att de ger en tydlig ram för beslutsfattandet när det gäller byggnader med flera ägare, gör att energiprestandan återspeglas i byggnadens värde och motverkar den allmänna låga medvetenheten om renoveringsvinster.

Med ledning av sådana goda exempel kommer kommissionen att föreslå **obligatoriska minimikrav för energiprestanda** som ett led i översynen av direktivet om byggnaders energiprestanda i slutet av 2021, följt av en konsekvensbedömning med en analys av

---

²⁴ Frankrike har i samband med sin långsiktiga renoveringsstrategi antagit ett antal åtgärder i flera steg, där det första är ett förbud mot hyreshöjningar i byggnader med dålig prestanda ("passoire énergétique", ingen specificerad prestanda) från och med 2021, ett förbud mot uthyrning av sådana från och med 2023 och en skyldighet att renovera alla byggnader med sämst prestanda från och med 2028. I Nederländerna kommer alla kontorsbyggnader att behöva ha ett energicertifikat av klass C senast 2023 och klass A senast 2030. Regionen Flandern i Belgien håller också på att ta ställning till politiska förslag om att införa en lägsta energicertifikatsnivå för andra byggnader än bostäder till 2030 och en lägsta energicertifikatsnivå för hyresbostäder.

tillämpningsområde, tidsfrist och faser för ett stegvis införande av sådana krav, inbegripet behovet av kompletterande stödåtgärder. Sådana åtgärder kommer att göra det lättare att koppla samman specifika nationella, regionala och lokala incitament och stödja uppfyllandet av dessa minimikrav.

Kommissionen anser att **energicertifikat (EPC)** och tillgången till sådana via databaser ökar transparensen när det gäller byggnadsbeståndets prestanda. På den enskilda byggnadens nivå ger energicertifikaten information om energiprestandan, andelen förnybar energi och energikostnaderna. På områdesnivå, regional nivå, nationell nivå och unionsnivå har de en avgörande betydelse för kartläggningen av de sämsta byggnaderna med ett akut renoveringsbehov. De kan användas för utvärdering av förbättringar i förhållande till investeringarna före och efter arbetena och bidra till att koppla samman finansiering och kvalitetsrenovering.

Direktivet om byggnaders energiprestanda omfattar redan krav på energicertifikat när det gäller nybyggnation, byggnader där nyttjandet ändras och byggnader på över 250 m² som används av myndigheter och ofta besöks av allmänheten. Energicertifikaten har dock fortfarande en begränsad täckning och i flera medlemsstater är det mindre än 10 % av byggnadsbeståndet som har energicertifikat. Frågan om kvalitet och rättvis prissättning är fortfarande problematisk, vilket undergräver förtroendet för detta verktyg. Ytterst få energicertifikat baseras på fysiska energibesiktningar och de visar inte byggnadernas sammanlänkning eller smarta beredskap. I och med att det finns allt fler tillgängliga lösningar för att mäta och styra energiprestandan under byggnadernas användning kommer kommissionen att föreslå en **uppdatering av ramen för energicertifikat**, med beaktande av ny teknik för mätning av energiprestanda. I detta sammanhang kommer man också att titta på **ett enhetligt maskinläsbart²⁵ EU-dataformat** för energicertifikaten och mer stringenta bestämmelser **om tillgång och tillgänglighet för databaser och federerade digitala centrallager för databaser över energicertifikat**.

Kommissionen kommer också att undersöka behovet av att utvidga **energibesiktningsskraven²⁶** till större och mer komplexa byggnader som inte är bostäder, t.ex. sjukhus, skolor eller kontor, för att också maximera komplementariteten med energicertifikaten.

De befintliga rättsliga kraven för inköp och renovering av befintliga offentliga byggnader täcker i dagsläget endast offentliga byggnader som ägs och utnyttjas av den centrala förvaltningen, vilket är omkring 4,5 % av alla offentliga byggnader. Som ett led i översynen av energieffektivitetsdirektivet kommer kommissionen att undersöka behovet av att **utvidga renoveringskraven till att omfatta byggnader på alla nivåer av offentlig förvaltning**, inklusive kommissionen, och att öka den årliga renoveringstakten.

---

²⁵ Frånvaron av ett gemensamt dataformat resulterar i att energicertifikaten finns som pdf-filer, vilket gör det svårare att få tillgång till, använda och analysera relevanta data.

²⁶ Senast juni 2021, som ett led i översynen av energieffektivitetsdirektivet. Energibesiktning är i dagsläget obligatoriskt för stora företag, och medlemsstaterna måste inrätta program för att uppmuntra små och medelstora företag att göra energirevisioner, men det är inte obligatoriskt att genomföra revisionsrekommendationer.

Genomgripande renovering är inte alltid möjlig i en enda insats. Det är därför viktigt att skapa bättre villkor för stegvis renovering. Kommissionen kommer att införa **digitala loggböcker för byggnader**²⁷ som **integrerar alla byggnadsrelaterade uppgifter** som tillhandahålls genom de kommande **byggnadsrenoveringspassen**²⁸, **indikatorerna för smart beredskap, Level(s)**²⁹ och **energicertifikat** för att säkerställa kompatibilitet och integrering av data under hela renoveringsprocessen.

Kommissionen kommer tillsammans med medlemsstaterna, intressenterna, marknadsaktörerna och dataleverantörerna att undersöka om det **europiska observatoriet för byggnadsbeståndet**³⁰ kan fungera som europeiskt centrallager för tillförlitliga data om byggnadsbeståndet och byggnadernas energiprestanda och stödja utformningen av incitament på detta område.

3.2. FÖRSTÄRKT, TILLGÄNGLIG OCH MER MÅLINRIKTAD FINANSIERING

Renovering av byggnader är en av de sektorer där bristen på investeringar är störst i EU. Kommissionen beräknar att omkring 275 miljarder euro av ytterligare investeringar per år krävs för att det föreslagna klimatmålet på 55 % ska kunna uppnås till 2030³¹.

I bostadsbyggnadssektorn är några hinder som ofta nämns bristen på enkla, attraktiva och lättillgängliga offentliga incitament för renovering och bristen på finansieringsprodukter av standardtyp. Även när finansiering i princip finns tillgänglig begränsas användningen av bristen på information och den låga medvetenheten om tillgänglig finansiering, krångliga förfaranden eller rättsliga begränsningar för tillgången till offentlig finansiering. I sektorn för andra byggnader än bostadshus utgörs två av de mest relevanta hindren av bristen på finansiering för offentligägda byggnader och bristen på lämpliga finansiella incitament för kommersiella byggnader.

För att komma förbi dessa hinder är det nödvändigt att agera på flera fronter för att främja bättre användning av EU-medel och nationella offentliga medel och mobilisera en större andel medel från den privata sektorn. EU-medel och nationella offentliga medel kan målinriktas och kanaliseras till slutanvändarna på ett effektivare sätt om det blir lättare att blanda olika finansieringskällor, om stödintensiteten görs proportionell mot prestandan, om det tekniska

---

²⁷ Digitala loggböcker för byggnader kommer att tjäna som centrallager för data om enskilda byggnader och underlätta informationsutbytet inom byggsektorn och mellan fastighetsägare och hyresgäster, finansinstitut och myndigheter.

²⁸ Såsom anges i direktivet om byggnaders energiprestanda kommer byggnadsrenoveringspass att ge en tydlig färdplan för renoveringar som ska genomföras under en byggnads livslängd och hjälpa ägare och investerare att planera den bästa tidpunkten och omfattningen av arbetena.

²⁹ Kommissionens nya Level(s)-ram omfattar energi, material- och vattenanvändning, kvalitet och värde på byggnader, hälsa, bekvämlighet, motståndskraft mot klimatförändringar och livscykelkostnader.
<https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

³⁰ Se https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_en

³¹ Se *Identifying Europe's recovery needs*, SWD(2020) 98 final, och *Stepping up Europe's 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people*, SWD(2020) 176 final.

stödet eller projektutvecklingsstödet stärks och om synergier med marknadsbaserade mekanismer stärks.

EU-finansiering som motor för investeringar i renovering

Den fleråriga budgetramen för 2021–2027 och återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU skapar helt nya möjligheter att starta en renoveringsvåg. Aldrig tidigare har sådana investeringsmöjligheter existerat för denna viktiga sektor.

Faciliteten för återhämtning och resiliens, som för närvarande är föremål för förhandlingar och som Europeiska rådet enades om att tilldela **672,5 miljarder euro** (varav 37 % skulle inriktas på klimatrelaterade utgifter), kan stödja investeringar i renovering och energieffektivitetsrelaterade reformer i alla medlemsstater. I den årliga strategin för hållbar tillväxt 2021 har kommissionen föreslagit att insatserna i de **europiska flaggskeppsinitiativen ”renovera” (Renovate) och ”nya energikällor” (Power Up)** ska samordnas från alla medlemsstaters sida, på grundval av projekt som ingår i deras nationella planer för återhämtning och resiliens³².

För att stödja genomförandet av dessa flaggskeppsinitiativ kommer kommissionen att komplettera vägledningen till medlemsstaterna om utarbetandet av planer för återhämtning och resiliens³³ med skräddarsydda vägledningar till varje enskild medlemsstat i samband med av den individuella bedömningen av nationella energi- och klimatplaner³⁴ och långsiktiga renoveringsstrategier. Kommissionen kommer att tillhandahålla ett exempel på tänkbara beståndsdelar i en återhämtnings- och resiliensplan för byggnadsrenovering samt energi och resurseffektivitet, som praktisk vägledning till medlemsstaterna³⁵. Slutligen kommer kommissionen att stärka de befintliga **samordnade åtgärderna**³⁶ för att hjälpa medlemsstaterna att utbyta god praxis och övervaka genomförandet över tid.

Sammanhållningspolitiken har historiskt sett utgjort huvudkällan till offentlig finansiering från EU till direktinvesteringar för att förbättra byggnaders energieffektivitet, och den kommer att behålla den rollen under perioden 2021–2027³⁷. Den kompletterar den tillfälliga faciliteten för återhämtning och resiliens och tillhandahåller integrerat stöd till byggnadsrenovering, även för skräddarsydda renoveringsprogram på lokal och regional nivå. Baserat på erfarenheterna från tidigare programperioder måste medlemsstaterna se till att deras medfinansierade energi- och resurseffektivitetsprogram inriktas på hög energiprestanda, där övervakningen förbättras genom ett mer detaljerat och robust indikatorsystem.

---

³² Stöd från andra EU-program, såsom InvestEU, Fonden för ett sammanlänkat Europa, Life och Horisont Europa, och nationella medel kan också kombineras med faciliteten för återhämtning och resiliens.

³³ COM(2020) 575 final, *Årlig strategi för hållbar tillväxt 2021*.

³⁴ För individuella bedömningar, se SWD(2020)900-SWD(2020)926.

³⁵ <https://ec.europa.eu/info/departments/recovery-and-resilience-task-force>

³⁶ Fastställande av ett riktat tematiskt fokus för flaggskeppsinitiativet ”renovera” och involverande av de olika berörda nationella ministerierna som ett led i samordnade åtgärder enligt direktivet om byggnaders energiprestanda <https://epbd-ca.eu>, i nära samarbete med de samordnade åtgärderna enligt energieffektivitetsdirektivet och direktivet om förnybar energi och i samarbete med den tekniska arbetsgruppen inom ramen för styrning av energiunionen.

³⁷ Under perioden 2014–2020 satsades omkring 17 miljarder euro från sammanhållningsfonder på byggnadsrenovering.

Medlemsstaterna bör också komplettera genomförandet av program som medfinansieras av EU med ytterligare stödsystem, i synnerhet för att mobilisera finansiering från privata sektorn³⁸. I landsbygdsområden kan medel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) användas för att öka energieffektiviteten och produktionen av förnybar energi.

Programplaneringsdokumenten bör beskriva **renoveringsprioriteringarna** utifrån **de nationella energi- och klimatplanerna och de långsiktiga renoveringsstrategierna**. De medlemsstater som fortfarande inte har lagt fram sina långsiktiga renoveringsstrategier uppmanas att göra detta, i och med att dessa från och med 2021 är en förutsättning för tillgång till sammanhållningsfonderna.

Baserat på de positiva erfarenheterna från Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi), och som ett komplement till EU:s övriga finansieringskällor, kommer **InvestEU** att fungera som det enda programmet för investeringsstöd på EU-nivå när det gäller tekniskt stöd och finansiering med understöd av en EU-garanti för att utlösa privata investeringar. Inom politikområdet sociala investeringar och kompetens och politikområdet hållbar infrastruktur inom InvestEU kommer särskilda finansiella produkter för energirenovering av byggnader att inriktas på bostadssektorn och fokusera på subventionerade och överkomliga bostäder, offentliga byggnader, skolor, sjukhus och små och medelstora målföretag och stöd till energitjänsteföretag för att rationalisera avtal om energiprestanda.

Baserat på erfarenheterna från initiativen för privat finansiering för energieffektivisering och för smart finansiering för smarta byggnader kommer kommissionen att arbeta för att främja **behovsbaserade lösningar som är lättillgängliga för projektansvariga och baseras på en enda uppsättning regler**. Rent konkret betyder det att en medlemsstat kommer att kunna överföra en del av den finansiering som är tillgänglig inom sammanhållningspolitiken till medlemsstatskomponenten av InvestEU. InvestEU kommer också att kunna göra det möjligt att koppla finansiella produkter som understöds genom en InvestEU-garanti till särskilt tekniskt stöd till banker och mellanhänder, lokala myndigheter och slutmottagare. De förenklade bestämmelserna gör det också möjligt att kombinera lån med bidrag **och belöna de projekt som har bäst resultat med högre bidragsnivåer**.

I samband med det nyligen inrättade europeiska initiativet för byggnadsrenovering kommer Europeiska investeringsbanken (EIB) att öka sitt stöd till aggregering av byggnadsrenoveringsprojekt till portföljer och tillhandahålla skräddarsytt finansiellt stöd, alltifrån traditionella långfristiga lån till finansiering av garantier, kapitalandelar eller fordringar. För att öka volymen och effekterna av utlåningen till energieffektivitet i byggnader bör Europeiska investeringsbanken lättare kunna kombinera tekniskt stöd, projektutvecklingsstöd, lån och bidrag i ett enda paket.

---

³⁸ Kroatien har använt Eruf-medel för att finansiera renoveringen av 257 000 m² och 69 offentliga byggnader, bland annat sjukhus och förskolor, med förväntade årliga besparingar på 70 GW.

Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna, EIB och marknadsaktörerna för att främja genomförandet av **bestämmelser om hur man ska kunna kombinera EU-program och EU-instrument, nationella medel och privata medel för renoveringsprojekt.**

Som ett led i den pågående översynen av den allmänna gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för energi- och miljöstöd kommer kommissionen att fastställa **enkla, tydliga och tillämpningsvänliga regler om statligt stöd till byggnadsrenovering**, i synnerhet inom bostadssektorn och den sociala sektorn, och förtydliga tillämpningsområdet för statligt stöd till **anläggningar för förnybar energi för eget bruk**. Som ett första steg reviderar kommissionen reglerna om statligt stöd för att främja medlemsstaternas medfinansiering av InvestEU-garantier³⁹.

Slutligen står kommissionen beredd att utifrån de erfarenheter som gjorts i vissa nationella sammanhang **ge råd till medlemsstater som överväger att använda intäkter från EU:s system för handel med utsläppsrätter och finansieringsmöjligheter inom moderniseringsfonden** som finansieringskälla för byggnadsrenoveringsprogram, i synnerhet för låginkomsthushåll.

LOCKA PRIVATA INVESTERINGAR OCH STIMULERA FINANSIERING AV GRÖNA LÅN

Med tanke på energiinvesteringarnas lågriskprofil⁴⁰ och de efterfrågeutsikter som stöds av en renoveringsvåg, kommer det att bli allt mer affärsmässigt attraktivt att erbjuda privat finansiering tillsammans med innovativa renoveringstjänster. Sådana aktörer som energitjänsteföretag, allmännyttiga företag och banker använder och tillhandahåller redan i dag teknisk rådgivning. De kan erbjuda fastighetsägare välbehövligt stöd i form av idéer och finansiering i alla delar av renoveringsprocessen. De kan främja aggregering av små projekt, erbjuda gynnsamma villkor för komplexa projekt med långa återbetalningstider och ena de olika aktörer som är inblandade i renoveringsbesluten.

För det andra kan medlemsstaterna begränsa de uppfattade riskerna och skala upp sådana marknadsincitament som energibesparande avgifter, offentliga stödssystem som grundas på prestandabaserad betalning och energibesparande upphandling som kan locka privata mellanhänder och aggregatorer. Medlemsstaterna bör också undersöka innovativa finansieringslösningar genom lån som betalas via faktura eller via skatt eller som är kopplade till fastigheten, liksom beskattningsverktyg⁴¹, för att skapa ekonomiska incitament för

---

³⁹ Riktad översyn av den allmänna gruppundantagsförordningen (statligt stöd): utvidgat utrymme för att kombinera nationella medel med vissa unionsprogram (andra samrådet)

https://ec.europa.eu/competition/consultations/2020_gber/consultation_document_en.pdf

⁴⁰ Högre energieffektivitet tycks korrelera med färre låntagare som inte klarar sina återbetalningar och högre värde på tillgångarna. Källa: *Final report on correlation analysis between energy efficiency and risk*. EeDaPP.

https://eedapp.energyefficientmortgages.eu/wp-content/uploads/2020/08/EeDaPP_D57_27Aug20-1.pdf

⁴¹ Exempelvis skatteincitament och krediter i samband med direkta skatter (dvs, inkomst- och bolagsskatter) och miljöbeskattning (koldioxidskatter), fastighetsbeskattning som främjar bättre byggnader, skatteintäkter som öronmärks för renovering, nedskrivning av skatt för att främja investeringar i renovering, momsivåer för byggtjänster och hållbara material i linje med momsdirektivet (bilaga III), samt regionala och lokala skatter och avgifter. Se även Bertoldi, P, Economidou, M, Palermo, V, Boza- Kiss, B, Todeschi, V., *How to finance energy renovation of residential buildings: Review of current and emerging financing instruments in the EU*. WIREs Energy Environ. 2020;e384. <https://doi.org/10.1002/wene.384>

finansiering av byggnadsrenovering. Befintliga **kvotpliktsystem för energieffektivitet** inom ramen för artikel 7 energieffektivitetsdirektivet kan användas effektivt för alla typer av byggnader⁴², för att involvera nya mellanhänder såsom allmännyttiga företag, tillhandahålla teknisk expertis och erbjuda aggregerade tjänster för att minska transaktionskostnaderna och de administrativa kostnaderna.

Att involvera energitjänsteföretagen genom **offentlig-privata partnerskap** kan utnyttjas som möjlighet för att locka investeringar, lägga samman småskaliga och splittrade investeringar, minska initialkostnaderna och belöna energibesparingar. Om försäkringsgivare kopplar avtal som rör energiprestanda till **resiliensavtal** kan det hjälpa marknaden att hantera investeringsrisker, eftersom försäkringsgivarna har sakkunskapen att bedöma och erbjuda skydd mot miljö- och klimatrisker och andra risker.

För att bidra till att minska transaktionskostnaderna kommer kommissionen att uppmuntra en **standardisering av avtal och finansiella instrument** på nationell och europeisk nivå, genom att använda befintliga forum för att hjälpa till med att kopiera och skala upp god praxis och innovativa arbetssätt. Kommissionen kommer aktivt att stödja dessa metoder för att aktivera investeringar från den privata sektorn genom Finansinstitutgruppen för energieffektivitet (EEFIG) och forumen för investering i hållbar energi (SEI).

En renoveringsvåg kan också vara en möjlighet att stimulera utvecklingen av **finansiering av gröna lån och hypotekslån**. Med hjälp av ett uppgraderat system av energicertifikat som visar effektivitetsvinster kommer banker och andra finansinstitut att kunna erbjuda krediter och hypotekslån för att göra sina portföljer grönare och föra samman byggnader som säkerhet för utfärdandet av täckta obligationer. Ett antal marknadsledda initiativ har redan inlett innovativa pilotsystem för finansiering av energieffektivitetslån⁴³. I nästa fas kan koldioxidutsläppen under hela livscykeln inkluderas i denna bedömning och kopplas till finansiering av cirkulära lösningar.

Med EU:s förnyade strategi för hållbar finansiering tittar kommissionen på ytterligare standarder och märkningar för hållbara finansiella produkter, såsom gröna hypotekslån, gröna lån och gröna obligationer. Detta kommer att säkerställa att energi- och resurseffektiva låneprodukter erbjuds i större utsträckning och synliggörs för kunderna. Översynen av **direktivet om hypotekslån⁴⁴ och konsumentkreditdirektivet⁴⁵** ger en möjlighet att på lämpligt sätt beakta en eventuell lägre kreditrisk för hållbara finansiella produkter⁴⁶. Europeiska bankmyndigheten analyserar också om det kan vara motiverat med en särskild tillsynsbehandling i bankregleringen av finansiella produkter förknippade med hållbarhetsmål,

---

⁴² De energibesparingar som uppnås genom dessa skyldigheter bidrar till att uppfylla energisparskyldigheten enligt artikel 7 i energieffektivitetsdirektivet.

⁴³ Genom bidrag från Horisont 2020 har EMF-ECBC (*European Mortgage Federation - European Covered Bond Council*) utvecklat ett initiativ för energieffektiva hypotekslån med ett antal stödåtgärder som ska stimulera privat finansiering av energibesparande renoveringar av bostadshus och kommersiella byggnader.

⁴⁴ Direktiv 2014/17/EU.

⁴⁵ Direktiv 2008/48/EG.

⁴⁶ Se EaDaPP, *Final results of the correlation analysis between energy efficiency and risk*, 2020.

såsom byggnadsrenovering. Kommissionen överväger också åtgärder för att **beakta miljörisiker, sociala risker och styrningsrisiker** i stabilitetsregleringen i samband med sin översyn av reglerna för banker (kapitalkravsförordningen och kapitalkravsdirektivet) och försäkringsgivare (Solvens II-direktivet). EIB kommer också att överväga att stödja nya sätt att locka privat finansiering till anpassning av byggnader, inklusive öppnandet av nya marknader inom utlåning eller värdepapperisering av energieffektivitetslån.

Slutligen håller kommissionen på att utarbeta en **EU-taxonomi**⁴⁷, med tekniska granskningskriterier för byggsektorn, för att styra privat kapital mot hållbara investeringar i energirenovering, baserat på energicertifikat och byggnormer för nära-nollenergibyggnader. Som ett led i översynen av direktivet om byggnaders energiprestanda kommer kommissionen också att överväga att införa en **standard för genomgripande renovering** för att göra det möjligt att få tillgång till betydande privata medel för transparenta, mätbara och verkligt gröna investeringar.

Alla dessa initiativ kan hjälpa kunder att få tillgång till finansiering enligt rimligare villkor och bidra till att främja utvecklingen av dynamisk privat finansiering som kompletterar offentliga medel, skatteincitament och andra former av offentligt finansiellt stöd.

3.3 ÖKAD KAPACITET OCH TEKNISKT STÖD

Arbetet med att förbereda ett bra renoveringsprojekt och hitta bästa tillgängliga finansieringskällor är svårt och ofta mycket komplicerat för privatpersoner och små lokala myndigheter. Det **tekniska stödet** kommer att vara mycket viktigt för den förväntade ökade renoveringstakten och -kvaliteten. En del av detta stöd ligger i medlemsstaternas händer, men EU kan inta en mer aktiv roll.

Baserat på lärdomarna från Elena-instrumentet, PF4EE-instrumentet (privat finansiering för energieffektivitet), sammanhållningspolitiken, Jaspersprogrammet och projektutvecklingsstödet inom Horisont 2020, kommer kommissionen att förenkla och stärka det tekniska stödet, med det prioriterade målet att utöka gruppen stödberättigade, inklusive mindre sådana. Det har föreslagits att Elena-instrumentet skulle få förstärkt finansiering från InvestEU:s rådgivningscentrum och eventuellt från andra EU-program

Kommissionen kommer tillsammans med Europeiska investeringsbanken att hjälpa medlemsstaterna att utforma nationella eller lokala program **enligt Elenamodellen**⁴⁸ och att belöna ett snabbt genomförande och hög energiprestanda genom tre finansieringsflöden: sammanhållningsfonderna (som fristående stöd eller som en del av en insats med ett finansieringsinstrument), medlemsstatskomponenten av InvestEU eller faciliteten för återhämtning och resiliens.

---

⁴⁷ Genom två delegerade akter om begränsning av och anpassning till klimatförändringar och om omställning till en cirkulär ekonomi, liksom hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser, förebyggande och begränsning av föroreningar samt skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem. Förordning (EU) 2020/852, EUT L 198, 22.6.2020, s. 13.

⁴⁸ Genom att använda sammanhållningsfonderna, medlemsstatskomponenten av InvestEU eller faciliteten för återhämtning och resiliens.

Kommissionen och Europeiska investeringsbanken kommer också att stödja inrättandet av standardiserade **gemensamma kontaktpunkter** som snabbt kan införas på nationell, regional eller lokal nivå för tillhandahållande av skraddarsydda råd och finansieringslösningar som utformats för att följa bostadsägare eller små och medelstora företag genom förberedelser och genomförande av projekt. Lokala aktörer kan bygga vidare på denna plattform för att skapa kompetenscentrum för olika typer av rådgivning om hållbar renovering.

Andra källor till kapacitetsstöd kommer att erbjudas av det nya **instrumentet för tekniskt stöd** inom återhämtningsplanen, **EU:s stadsfacilitet** och **faciliteten för projektutvecklingsstöd** inom Life, samt administrativ kapacitetsuppbyggnad och tekniskt stöd inom sammanhållningsfonderna efter 2020. Lagförslaget om sammanhållningspolitiken omfattar också inrättandet av ett europeiskt stadsinitiativ för att stärka ett integrerat och deltagandebaserat arbetssätt för hållbar stadsutveckling. För nationella, regionala eller lokala myndigheter som är intresserade av att inleda investeringar i byggnadsrenovering som ett led i sin förnyelse av tätorter erbjuder den europeiska **marknadsplatsen för smarta städer** en framgångsrik modell⁴⁹ som vägledning för dem,

3.4. SKAPA GRÖNA JOBB, HÖJA ARBETSTAGARNAS KOMPETENS OCH LOCKA NYA TALANGER

Utformningen, installationen och driften av cirkulära och koldioxidsnåla lösningar kräver ofta en hög nivå av teknisk kunskap. Specifika kompetenser behövs också för en säker förvaltning av historiska byggnader och skydd av deras kulturarvsvärde. Omställningen till ett klimatneutralt byggnadsbestånd kommer endast att vara möjlig om befintliga arbetstillfällen ställs om till att omfatta grön och cirkulär kompetens och om nya jobbprofiler framträder, såsom specialister på genomgripande renoveringar, installatörer av avancerade tekniska lösningar och specialister på byggnadsinformationsmodellering. Endast välinformerade yrkesmänniskor kan spela sin potentiella nyckelroll och erbjuda slutanvändarna de senaste tillgängliga tekniska möjligheterna för resurs- och energieffektivitet. Slutligen behöver yrkesverksamma personer få vidareutbildning för att förbättra tillgängligheten i samband med renoveringar.

Redan före covid-19-krisen fanns det brist på kvalificerad arbetskraft för hållbar renovering och modernisering av byggnader. Sektorn har och kommer att fortsätta att ha en stor potential för bevarande och skapande av arbetstillfällen. Energieffektivitet i byggnader är den största källan till arbetstillfällen per miljon euro som investeras⁵⁰. Om medlemsstaterna snabbt genomför åtgärder för att förbättra isolering, tekniska byggnadssystem och utrustning skulle nya sysselsättningsmöjligheter omedelbart skapas. Politiken bör ge marknaden signaler om att det behövs innovativa och hållbara lösningar. Exempelvis kan bioekonomin tillhandahålla nya koldioxidsnåla material för genomgripande renovering, vilket ökar möjligheterna för nya specialiserade arbetstillfällen.

⁴⁹ Marknadsplatsen för smarta städer bygger på erfarenheter och resultat från 17 storskaliga gränsöverskridande demonstrationsprojekt i samverkan mellan städer, även kallade ”fyrtnorsprojekt”. Dessa fyrtnorsprojekt samlar mer än 120 städer och mer än 400 miljoner euro har anslagits via Horisont 2020, vilket gjort att man sedan kunnat locka till sig betydligt större investeringsbelopp. Mer information finns på: <https://smartcities-infosystem.eu/scc-lighthouse-projects>.

⁵⁰ 12–18 lokala arbetstillfällen per miljon euro som investeras, IEA, *Sustainable Recovery*, juni 2020.

En ökad andel och stärkta roller för **kvinnor** inom byggsektorn kan bidra till att förbättra tillgången till kompetens och kvalificerad arbetskraft. Det är viktigt att justera strategierna för yrkesutbildning och annan utbildning genom att engagera näringslivet och på så sätt skapa en inkluderande och tillgänglig arbetsmiljö och undanröja fördomar. De små och medelstora företagen bör få bättre tillgång till information om utbildnings- och lärlingsprogram. Arbetsmarknadens parter, inklusive företrädare för byggsektorns arbetstagare och arbetsgivare på nationell och europeisk nivå, har solida sakkunskaper när det gäller att höja arbetstagarnas kompetensnivå, locka nya begåvningar och främja en inkluderande arbetsmiljö. De bör delta i arbetet med att utforma och genomföra åtgärderna för att uppnå dessa mål.

Frågan om **hälsa och säkerhet på arbetsplatsen** för arbetstagare inom byggsektorn – som är förknippad med relativt hög risk för olyckor och hälsoproblem – är viktig och de rättsliga kraven för arbetarskydd bör uppfyllas, med särskild tonvikt på att skydda arbetstagare som renoverar gamla byggnader från exponering för asbest, bland annat genom lämplig fortbildning⁵¹.

För att hantera dessa frågor och bygga vidare på kompetensagendan från 2020 och strategin för branschsamverkan kring kompetens⁵², kommer kommissionen att ta initiativ till en **kompetenspakt** som för samman privata och offentliga intressenter, med det gemensamma målet att ge den europeiska arbetskraften uppgraderade och nya kompetenser. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att utnyttja medel från Next Generation EU, **Europeiska socialfonden+** och **Fonden för en rättvis omställning**. Lärlingsutbildningar och andra former av arbetsplatsförlagt lärande underlättar unga vuxnas inträde på arbetsmarknaden. I kommissionens paket för stöd till ungdomssysselsättning av den 1 juli 2020 aviserades en förnyad **europeisk allians för lärlingsutbildning**. Med stöd från initiativet **Build Up Skills**, som fortsätter inom ramen för Life-programmet, kan medlemsstaterna uppdatera sin analys av luckorna och sina nationella färdplaner för utveckling medan kommissionen under 2021 tar fram **utbildningsmaterial för användningen av Level(s)**⁵³.

3.5. SKAPA EN HÅLLBAR BYGGD MILJÖ

För de genomgripande och omfattande renoveringar som Europa behöver krävs en stark och konkurrenskraftig byggsektor, som omfamnar innovation och hållbarhet för att höja kvaliteten och minska kostnaderna.

Europeiska företag är ledande inom innovation, tillverkning, distribution och installation av ett stort utbud av varor och tjänster för byggnader som är baserade på energisparande och förnybar energi. För att konsolidera denna ledande roll måste byggsektorn använda tekniska

---

⁵¹ I linje med de nationella åtgärderna för att införliva direktiv 2009/148/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet.

⁵² Modellen för sektorssamarbete om kompetens kommer att utveckla en sektorsstrategi för kompetensinventering och kompetensutveckling av relevans för arbetsmarknaden, inklusive utvecklingen av relevanta europeiska kärnutbildningsplaner för yrkesutbildning samt införandet av utbildningar.

⁵³ Level(s) är en gemensam europeisk metod för bedömning och rapportering av hållbarheten i byggnader. Se <https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>.

industrilösningar för att begränsa arbetskostnaderna och den tid det tar att för genomföra arbetena samt skynda på digitaliseringen och se till att helt integrera cirkulära principer i hela värdekedjan: försörjning med säkra, hållbara och returråvaror, återanvändning, materialåtervinning och avfallshantering. **Industrialiseringen** kan skapa en **god cirkel** av ökad efterfrågan på mer genomgripande renoveringar och sjunkande kostnader för smartare och hållbarare produkter.

Kommissionen främjar miljömässigt hållbara byggnadslösningar och byggmaterial, däribland trä och biobaserade material, naturbaserade lösningar och återvunna material, baserat på en heltäckande livscykelbaserad bedömning. Den kommer att behandla hållbarhetsprestandan för byggprodukter i samband med översynen av förordningen om byggprodukter och kommer senast 2023 att ta fram en färdplan fram till 2050 för att **minska koldioxidutsläppen under hela livscykeln** för byggnader. Kommissionen kommer också att påskynda arbetet med standardiseringsorganisationerna om **klimatresiliensnormer** för byggnader.

Före utgången av 2024 kommer kommissionen att se över de **materialåtervinningsmål** som fastställs i EU-lagstiftningen när det gäller bygg- och rivningsavfall. Kommissionen kommer att vidta åtgärder för att **öka antalet återanvändnings- och materialåtervinningsplattformar** och stödja en välfungerande **inre marknad för returråvaror**. **Level(s)**, den **cirkulära ekonomins principer** för utformning av byggnader och **EU:s protokoll om bygg- och rivningsavfall** vägleder användarna när de ska tillämpa dessa principer på renoveringsprojekt.

Byggsektorns användning av och investeringar i digital och innovativ teknik är fortfarande på en låg nivå⁵⁴. Kommissionen kommer därför att stödja **digitalisering inom byggsektorn** genom **Horisont Europa, digitala innovationsknutpunkter samt test- och experimentanläggningar**. **Digitala verktyg**⁵⁵ bidrar till att registrera arbetenas fortskridande och materialanvändningen samt ökar produktiviteten. Exempelvis kan en digital tvilling till en byggnad, som möjliggörs av 3D-data, ge information om byggnadens prestanda i realtid och förhindra allvarliga olyckor genom att bidra till att förutse potentiella brister i byggsystemet. Kostnadsbesparingar görs i hela värdekedjan genom påskyndade administrativa förfaranden och fysiska arbeten. Smarta byggnader och byggande med hjälp av digital teknik kan generera stora mängder data avseende byggnadernas hela livscykel av byggande, användning och renovering, vilket kan förbättra driften av dem. Kommissionen kommer att överväga att fastställa en ram för styrning av dataområden med ytterligare åtgärder för att utveckla allokerade dataområden, däribland på områdena energi, tillverkning och byggande.

Byggnadsinformationsmodellering ökar transparensen och minskar kostnaderna och resursanvändningen. Kommissionen kommer att tillhandahålla en **rekommendation för att främja byggnadsinformationsmodellering i offentlig upphandling** avseende byggprojekt

---

⁵⁴ I dagsläget avsätter byggfirmorna mindre än 70 % av sina intäkter till digitala och innovativa projekt, och användningen av byggnadsinformationsmodellering (BIM) är fortfarande på en väldigt låg nivå. Sådan teknik som sakernas internet, artificiell intelligens och digitala tvillingar minskar den tid som krävs för de fysiska arbetena.

⁵⁵ Däribland byggnadsinformationsmodellering (BIM), geografiskt informationssystem (GIS) och förstärkt verklighet.

och ta fram en metod för hur offentliga kunder kan göra en kostnads-nyttoanalys för användningen av BIM vid offentlig upphandling. Med hjälp av digitala industriplattformar kommer intressenterna att kunna samla in och utnyttja dessa data bättre. Kommissionen kommer också att ta fram en **enhetlig EU-ram för digitala tillståndsförfaranden** i byggmiljön och ett tillförlitligt system för **certifiering av energieffektivitetsmätare** i byggnader för **mätning av de faktiska förbättringarna av energiprestandan**.

Forskning måste också leda till innovation inom byggsektorn. **Ansökningsomgången för den europeiska gröna given**, som ingår i **Horisont 2020**, omfattar området ”energi- och resurseffektiva byggnader”. **Horisont Europa** kommer att stödja forskning och innovation på områdena energiteknik, hållbarhet och cirkulära principer för material och system för byggnation, med beaktande av de specifika villkoren i varje geografisk region i Europa. I samband med förberedelserna inför genomförandet av Horisont Europa överväger kommissionen för närvarande ett offentlig-privat partnerskap för människocentrerad hållbar byggd miljö (Built4People) och ett särskilt ”uppdrag” (*mission*) för klimatneutrala och smarta städer. Partnerskapet kan resultera i innovation för byggbranschen och man kan i ”uppdraget” visa upp 100 europeiska städer som exempel på systemomfattande omställning till klimatneutralitet senast 2030, tillsammans och för medborgarna⁵⁶.

Om det **medfinansierade partnerskapet för övergång till ren energi**⁵⁷ antas kan också detta bidra till utvecklingen av klimatneutrala lösningar för värme- och kylsystem i byggnader. Andra exempel på program av betydelse för forskning och innovation avseende byggnadsrenovering är regionala program (även med tanke på **spetskompetensstämpeln**) och det nya Life-programmet. I synnerhet kommer **Life-programmets delprogram Övergång till ren energi** att stödja renoveringsvägen genom att ta itu med beteenderelaterade hinder och andra icke-tekniska hinder för renovering⁵⁸.

3.6. SÄTTA EN INTEGRERAD DELTAGANDE- OCH GRANSKAPSBASERAD STRATEGI I CENTRUM FÖR RENOVERINGSVÅGEN

För att kunna förverkliga renoveringsvägens hela potential av sidovinst krävs ett integrerat arbetssätt som redan har testats med framgång. ”Smarta” hem kan ge användarna bekvämlighet och öka användning av förnybar energi och överskottsenergi i byggnader. I några pilotprojekt förseddes flerbostadshus med solcellspaneler på taken samt värmelagring och värmepumpar. Varje byggnad anslöts till ett lokalt nät som försörjde laddningsstationer för elbilar. Applikationer i smarta mätare⁵⁹ bidrog till att matcha tillgång och efterfrågan på effektivast möjliga sätt. På detta vis ställdes byggnaderna om från energianvändare till

---

⁵⁶ ”Klimatneutrala och smarta städer” inom Horisont Europa syftar till att stödja, främja och visa upp 100 europeiska städer i deras systemomfattande omställning till klimatneutralitet senast 2030 och göra dessa städer till knutpunkter för experiment och innovation för alla städer, och därmed visa vägen för den europeiska gröna given och de europeiska insatserna för att bli klimatneutrala till 2050.

⁵⁷ Det medfinansierade partnerskapet för ren energi, som omfattar alla områden av den strategiska energiteknikplanen, är kopplat till de nationella energi- och klimatplanerna.

⁵⁸ Såsom definition av gröna bolån, fastighetskopplad finansiering eller nya modeller för gemensamma kontaktpunkter.

⁵⁹ Smarta mätare har en stor potential för att öka konsumenternas medvetenhet om energikonsumtionsmönster. Smarta gasmätare är ett krav enligt energieffektivitetsdirektivet som ett komplement till skyldigheten avseende smarta elmätare.

energiproducenter, med hög energieffektivitet, sänkta energikostnader för hushållen, integrering av e-mobilitet och systemvinster i form av nätstabilitet.

Detta är bara ett exempel på vad som kan uppnås genom integrerad digital renovering som kombinerar energilagring och flexibilitet i efterfrågeledet, energiproduktion på plats från förnybara källor, sakernas internet för systemkomponenter samt utrustning och laddningsstationer för e-mobilitet. Det främjar medborgarnas aktiva deltagande i energisystemet som ”prosumenter”.

Direktivet om byggnaders energiprestanda⁶⁰ omfattar redan åtgärder för att främja smart infrastruktur och utrustning av laddningsstationer för e-mobilitet. I linje med målet att ha mer än en miljon offentliga laddningsstationer på plats till 2025 kommer kommissionen att säkerställa ett fullständigt genomförande och kontroll av efterlevnaden och ta ställning till om åtgärderna behöver stärkas. Tillsammans med detta meddelande lägger kommissionen fram en genomförandeakt och delegerad akt om en **EU-indikator för smart beredskap**, som ett verktyg för att mäta byggnaders smarta beredskap och öka fastighetsägarnas och de boendes medvetenhet.

När det gäller de **senaste hållbara produkterna och produkter som integrerar förnybar energi** från t.ex. solceller kommer kommissionen att **kartlägga de utmaningar som dessa produkter möter** på den inre marknaden och ta ställning till hur de identifierade hindren kan undanröjas, även genom ömsesidigt erkännande. En välfungerande inre marknad undanröjer rättsliga och administrativa hinder för tillhandahållandet av gränsöverskridande tjänster och främjar ett ömsesidigt erkännande av nationella certifierings- och försäkringssystem för renoverings- och energieffektivitetsspecialister.

Renoveringarnas synergieffekter blir uppenbara vid uppskalning till **områdes- och gemenskapsstrategier**. Aggregering av projekt på denna nivå kan leda till nollenergiområden eller till och med **plusenergiområden**⁶¹ (dvs. avancerade fjärrvärme- och fjärrkylnät med stor potential för förnybar energi och återvinning av spillvärme. Detta erbjuder billigare sätt att fasa ut fossila bränslen från uppvärmning och kylning och kan erbjuda systemeffektivitet i industriell skala genom bränslebyte, ökad flexibilitet och värmelagring, och skapa utrymmen för naturrum. Vid sidan av en mer rationell och estetisk användning av utrymmen kan en områdesbaserad strategi göra det möjligt att förbättra gamla bostäder med **begränsad tillgänglighet och begränsade mobilitetstjänster**.

---

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/844 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

⁶¹ Många byggnader optimerar energianvändningen både mellan byggnader och i energisystemet i stort. Dessa områden kännetecknas av en årlig positiv energibalans och integrerar lokal förnybar energi, lokal lagring (både el och värme), smarta energinät, efterfrågefleksibilitet, avancerad energiförvaltning (el, uppvärmning, kylning), användarinteraktion/användarinvolvering och IKT. Projekt för ”plusenergiområden” utvecklas genom fyrtrorsprojekten inom Horisont 2020 (<https://smartcities-infosystem.eu/scc-lighthouse-projects>), i projekt där medlemsstaterna samarbetar genom det gemensamma programplaneringsinitiativet för ett urbant Europa (<https://jpi-urbaneurope.eu/ped>), samt genom den strategiska energiteknikplanen som har en särskild grupp för att stödja sådana projekt.

Energigemenskaper producerar, använder, lagrar och säljer energi och kan erbjuda de mest utsatta medborgarna verktyg för att lyfta sig ur energifattigdom. För att utnyttja deras outnyttjade potential som aktiva aktörer i energisystemet kommer kommissionen att uppmärksamt följa **genomförandet av elmarknadsdirektivet⁶² och direktivet om förnybar energi** och använda samordnade åtgärder för att stödja deras stegvisa skapande och spridning i medlemsstaterna. Kommissionen kommer att undersöka ytterligare hur man kan främja energigemenskaper och sprida god praxis⁶³.

Baserat på ett brett och inkluderande engagemang från invånarnas sida genom kooperativa strukturer och gemensamma kontaktpunkter med en bred och användbar rådgivning, kan hela grannskap omvandlas och nya affärsmöjligheter skapas. **Områdesrenoveringsprojekt som kan utgöra en förebild⁶⁴** skulle kunna ingå i de nationella återhämtningsplanerna och bana väg för en ny våg av områden med utfasade fossila bränslen.

Medlemsstater, regioner och lokala myndigheter bör vidare gripa möjligheten att finansiera investeringar i ett lokalt sammanhang som en del av de **territoriella instrumenten** inom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu). Integrerade territoriella investeringar (ITI), lokalt ledd utveckling (CLLD) och Leader. Tätorternas myndigheter kan använda det obligatoriska minimianslaget från Eruf till hållbar stadsutveckling som genomförs ute på fältet genom integrerade utvecklingsstrategier för stadsutveckling och territoriell utveckling.

På lokal nivå stöder **borgmästaravtalet** en ny koalition av städer som är villiga att förbinda sig till ambitiösa löften om byggnadsrenovering. Denna process kan ligga till grund för framtida uppdateringar av långsiktiga renoveringsstrategier och resultera i aggregerad grön upphandling till vilken borgmästarna förbinder sig inom ramen för borgmästaravtalet, Projektet **Big Buyers for Climate and Environment** främjar ytterligare samverkan mellan stora offentliga upphandlare, såsom städer, regioner, sjukhus, centrala upphandlingsorgan, allmännyttiga företag, när det gäller pilotanvändning och spridning av ny teknik inom sådana områden som byggarbetsplatser med nollutsläpp.

Kommissionen kommer också att engagera alla berörda intressenter, exempelvis genom **klimatpakten** och **högnivåforumet för byggsektorn**, med stödåtgärder för att ge nytt liv åt europeiska grannskap genom kulturell, ekonomisk och social livskraft.

3.7. ETT NYTT EUROPEISKT BAUHAUS: BÅDE DESIGN OCH HÅLLBARHET

Renoveringsvågen handlar inte bara om att titta på det befintliga byggnadsbeståndet. Den är början på en framåtblickande process för att kombinera hållbarhet och design. Som

---

⁶²Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU.

⁶³ Detta kan innefatta lärdomar från EU-finansierade projekt, se exempelvis <https://www.rescoop.eu/the-rescoop-model>.

⁶⁴ Såsom de som deltar i det uppdrag betecknat ”100 klimatneutrala städer senast år 2030 – av och för medborgarna” som föreslås inom Horisont Europa.

ordförande Ursula von der Leyen tillkännagav i sitt tal om tillståndet i unionen den 16 september 2020 kommer EU-kommissionen att lansera ett ”nytt europeiskt Bauhaus” för att främja en ny europeisk estetik som förenar prestanda och uppfinningsförmåga.

Ett nytt europeiskt Bauhaus kommer att fungera som inkubator för innovation och kreativitet för att stimulera till hållbar design i Europa och resten av världen som också är tilltalande och överkomlig för medborgarna. Man kommer att skapa nätverk för yrkesmänniskor från olika discipliner och mobilisera kreativa tänkare för att tänka ut hur en hållbar livsstil kan och bör se ut i framtiden.

Ett nytt europeiskt Bauhaus är ett tvärvetenskapligt projekt som kommer att skapa experimentutrymmen där konst, kultur, vetenskap och teknik kan mötas och föreställa sig, testa och demonstrera nya lösningar som bidrar till att utveckla nya pionjärmarknader. Projektet kommer att ha följande två dimensioner: För det första, ett nätverk av tänkare, planerare, arkitekter, entreprenörer, studenter och medborgare som samarbetar för att utveckla hållbar design. Den andra dimensionen kommer att bestå av faktiska befintliga byggprojekt i EU.

Ett nytt europeiskt Bauhaus kommer också att fungera som en motor för socialt och estetiskt lovande gröna och digitala lösningar, teknikformer och produkter. Det kommer att främja innovativa lösningar för arkitektur och material. Naturbaserade material som trä kan ha en viktig roll i designen hos ett nytt europeiskt Bauhaus, eftersom trä kan ge dubbla vinster: Lagring av koldioxidutsläpp i byggnader och undvikande av utsläpp som skulle ha behövts för att producera traditionella byggmaterial.

Ett nytt europeiskt Bauhaus kommer att inrättas i tre faser: *Design, Deliver, Diffuse* (designa, förverkliga och sprid). Från och med nu och fram till sommaren 2021 kommer kommissionen att genomföra en bred deltagarbaserad medskapande process för designfasen, med sikte på att inleda ansökningsomgångar inom alla berörda program i nästa fleråriga budgetram. Förverkligandet av det första bygg- eller omvandlingsprojektet i det europeiska Bauhaus kommer att inledas under andra halvåret 2021.

Det är dock bara början. Målet är att ”sprida” ett Bauhausnätverk med olika särdrag, dock alltid med sikte på omställning till att leva tillsammans på ett hållbart sätt. I en första våg kan vi sikta på att under 2022 inrätta en serie av fem grundande Bauhausnätverk i olika EU-länder. Alla projekten ska behandla den bebyggda miljön som helhet, men fokusera på olika aspekter såsom klimatutmaningar, tillgänglighet, social sammanhållning, digitalt byggande, hållbara bioresurser osv. I en andra våg kan ytterligare Bauhaus-projekt läggas till i EU och till och med globalt.

Projektet kommer att ledas av en rådgivande kommitté med externa experter, bland annat forskare, arkitekter, formgivare, konstnärer, planerare och företrädare för det civila samhället, som kommer att se till att Bauhaus-projektet håller rätt kurs och uppnår målen.

4. FOKUSOMRÅDEN FÖR RENOVERING AV BYGGNADER

De åtgärder som beskrivs ovan har utformats för ge impuls till renovering av alla byggnader, men följande tre områden bör särskilt uppmärksammas: **a) Åtgärder mot energifattigdomen och byggnader med sämst prestanda. b) Renovering av offentliga byggnader för t.ex. förvaltning, utbildning och hälso- och sjukvård. c) Utfasning av fossila bränslen från uppvärmning och kylning.** Dessa områden bör prioriteras politiskt och finansiellt, eftersom de erbjuder en enorm potential för snabb ökning av renoveringstakten och samtidigt ger stora energibesparingar och sundare byggnader med bra inomhuskomfort för medborgarna.

4.1. ÅTGÄRDER MOT ENERGIFATTIGDOM OCH BYGGNADER MED SÄMST PRESTANDA

Nästan 34 miljoner européer har inte råd att hålla sina hem tillräckligt varma⁶⁵, och energifattigdom är därför en akut utmaning för EU. Varje år behöver 800 000 sociala bostäder renovering, vilket uppskattningsvis kräver 57 miljarder euro i ytterligare finansiering⁶⁶ per år.

Ineffektiva byggnader betyder ofta energifattigdom och sociala problem⁶⁷. Detta betyder ofta att människor med låga inkomster har väldigt liten kontroll över sina energiutgifter, vilket skapar en ond cirkel av höga energiräkningar, förfallna skulder⁶⁸ och bristande välbefinnande och hälsoproblem. Människor i ineffektiva byggnader är mer utsatta för köldvågor, värmeböljor och andra konsekvenser av klimatförändringar⁶⁹. Bristande komfort och sanitära villkor i bostäder och arbetsmiljöer, såsom otillräckliga inomhustemperaturer, bristfällig luftkvalitet och exponering för skadliga kemikalier och material, bidrar till lägre produktivitet, hälsoproblem och högre dödlighet och sjuklighet.

Byggnader med undermålig prestanda har ett stort utrymme för förbättringar, men många hinder står fortfarande i vägen för renoveringar, alltifrån regleringshinder till strukturella faktorer. Renovering av sociala bostäder och flerfamiljshus möter ytterligare hinder på grund av komplexa beslutsprocesser⁷⁰. För att undanröja dessa hinder krävs ett integrerat tillvägagångssätt som också tar hänsyn till den sociala situationen och överkomliga kostnader för bostäder. **Minimistandarder för energiprestanda** kan i kombination med finansiering som begränsar de månatliga nettoutgifterna för de boende öka renoveringstakten avsevärt, såsom förklaras i avsnitt 3.1 och 3.2. Stödtjänster och tekniskt stöd är nödvändigt för byggnaderna med sämst prestanda.

⁶⁵ Data från 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdcs01].

⁶⁶ Rapport från högnivågruppen för investeringar i social infrastruktur i Europa, januari 2018.

⁶⁷ EEEFIG har exempelvis hittat studier som visar att fallissemangsnivån för byggnader med god energiprestanda enligt energicertifikaten kan vara så låg som 0,92 %, vilket kan jämföras med 1,18 % när det gäller för byggnader med dålig energiprestanda enligt energicertifikaten (28 % högre fallissemangsnivå).

⁶⁸ År 2018 var det 30,3 miljoner personer som inte kunde betala sina räkningar för allmännyttiga tjänster, inklusive sina energiräkningar, utan riskerade ett avbrott i försörjningen.

⁶⁹ Europeiska miljöbyrån, Rapport nr 22/2018: *Unequal exposure and unequal impacts: social vulnerability to air pollution, noise and extreme temperatures in Europe.*

⁷⁰ Se <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/energy-efficiency-upgrades-multi-owner-residential-buildings-review-governance-and-legal-issues-7-eu>.

Kommissionen kommer också att föreslå att **användningen av energitjänsteföretag och energiprestandaavtal ska utökas**, eftersom det visat sig fungera väl i en del medlemsstater⁷¹, genom den kommande översynen av energieffektivitetsdirektivet, för att göra renovering överkomlig för alla hushåll, även hushåll med begränsad förmåga att täcka initialkostnaderna.

För att kostnadsneutralitet ska uppnås måste finansieringslösningarna för hushåll med låg inkomst omfatta hyres-, energi- och driftskostnaderna och lokala skatter genom användning av bidrag, subventionerade renoveringsåtgärder eller användning av energibesparingar för återbetalning (vilket begränsar initialinvesteringarna till tillgängliga bidrag). Sådana lösningar kan användas vid sidan av mikrokrediter uppbackade av en garantifond för att främja en rättvis kostnadsdelning mellan ägare och hyresgäster, fakturafinansiering och skattefinansiering. Sårbara hushåll måste skyddas mot hyreshöjningar som kan bli följden av renoveringar. Om det erbjuds en kombination av lån och garantier från offentliga och privata källor via gemensamma kontaktpunkter kan det bygga upp förtroende för renovering och säkerställa att vissa kvalitetskrav uppfylls⁷².

I enlighet med paketet om ren energi för alla i EU måste medlemsstaterna använda sina nationella energi- och klimatplaner och långsiktiga renoveringsstrategier för att som en prioriterad fråga kartlägga de bostäder där människor som riskerar energifattigdom bor och utveckla effektiva strategier för att renovera dessa⁷³. Parallellt med detta meddelande lägger kommissionen fram **en rekommendation om energifattigdom**⁷⁴ som ska vägleda medlemsstaterna i fastställandet och genomförandet av sådana strategier för att minska energifattigdomen. Kommissionen kommer att fortsätta bistå dem i arbetet med att utveckla **finansiella lösningar som riktar sig till låginkomsthushåll**, tillsammans med enklare tillgång till väsentliga tjänster, energibesiktning och energicertifikat.

Några långsiktiga renoveringsstrategier omfattar redan en blandning av åtgärder för att öka medvetenheten hos sårbara målgrupper och isoleringsprogram som kombinerar ekonomiskt och praktiskt stöd⁷⁵. **EU:s byggnadsbeståndsobservatorium**⁷⁶, **EU:s observationsgrupp för energifattigdom**⁷⁷, **Horisont Europas delprogram för städer**⁷⁸ och **EU:s kansli för**

---

⁷¹ Se gemensamma forskningscentrumets rapport *Energy companies in the EU status report*, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106624/kjna28716enn.pdf>. Ett exempel är Estland, där 1 100 flerfamiljshus byggts om sedan april 2010 (framför allt med hjälp av prefabricerade element).

⁷² **Estlands revolverande KredEx-fond** stöder kombinationer av lån, lånegarantier och bidrag. Den nationella revolverande fonden för energisparande i Nederländerna arbetar i kombination med det totala hyresbestånd som förväntas uppnå klass B av energicertifikaten i genomsnitt till 2021.

⁷³ I Danmark innebar energiöverenskommelsen från 2018 att 200 miljoner danska kronor per år under perioden 2021–2024 anslås till energibesparingar i byggnader. Bidraget kommer att ges till de fastighetsägare som kan visa störst energibesparingspotential för att säkerställa att bidragen styrs mot de minst energieffektiva segmenten av det nationella byggnadsbeståndet.

⁷⁴ Kommissionens rekommendation C(2020) 9600 om energifattigdom.

⁷⁵ BE, regionen Flandern. Sårbara grupper har rätt till en kostnadsfri energisundersökning av sina hem. Mer än 20 000 sådana undersökningar utförs varje år.

⁷⁶ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_en.

⁷⁷ <https://www.energy-poverty.eu/>.

⁷⁸ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

borgmästaravtalet⁷⁹ kan ge ytterligare stöd till medlemsstater som inventerar och identifierar behövande segment och koppla renoveringsstrategierna till sociala indikatorer och politiska strategier för att motverka energifattigdom.

För att garantera att lokala projekt för subventionerat boende har tillgång till all nödvändig teknisk kapacitet kommer kommissionen att lansera ett initiativ för **bostäder till ett överkomligt pris**. Det kommer att göra ett försök med **100 renoveringsområden som fyrtorsprojekt** där arbetet baseras på smarta grannskap, ger modeller för mångfaldigande och där livskvalitet och de senaste innovationerna lyfts fram. Det kommer att mobilisera sektorsöverskridande projektpartnerskap och koppla dem till lokala aktörer, även från den sociala ekonomin, för att främja effektiva, cirkulära och modulära processer och modeller för socialt engagemang som ger de boende egenmakt, inklusive tillgänglighet och kulturell innovation.

För att hantera de särskilda utmaningarna på landsbygden och i avlägset belägna områden kommer kommissionen 2021 att lägga fram ett **meddelande om en långsiktig vision för landsbygdsområden**, för att analysera sociala aspekter och infrastruktuuraspekter i landsbygdsområden och undersöka tänkbara åtgärder på kort och medellång sikt.

En användning av **standardiserade industriella lösningar** som ingår i ett övergripande renoveringspaket kan möjliggöra billigare och snabbare renoveringar med begränsad påverkan på de boende och kan ha särskilt stor betydelse när det gäller subventionerade bostäder⁸⁰. I detta sammanhang bör man också göra pilotförsök som undersöker potentialen i effektivitetsavtal för upphandling som baseras på smart mätning av de faktiska besparingar som uppnås (och potentiellt skala upp dessa).

Slutligen är **sociala företag** viktiga partner när det gäller att motverka energifattigdom genom socialt innovativa lösningar, inklusive kampanjer för energimedvetenhet, omskolning av arbetslösa till energifattighetsrådgivare eller inköp av energieffektiv utrustning för uthyrning, och dessa bör helt och fullt engageras i renoveringsvågen.

4.2. OFFENTLIGA BYGGNADER OCH SOCIAL INFRASTRUKTUR SOM VISAR VÄGEN

Offentlig och privatägd social infrastruktur, offentliga förvaltningsbyggnader, subventionerade bostäder, kulturinstitutioner, skolor, sjukhus och hälso- och sjukvårdsinrättningar kan leda vägen för renoveringsvågen och tjäna som förebild och referenspunkt för industrialiseringen av byggandet och de ömsesidiga fördelar som omedelbart blir synliga för allmänheten.

Kommissionen kommer i början av 2021 att **utfärda vägledning för principen om energieffektivitet först**, för att hjälpa myndigheter att på ett korrekt sätt beakta alla kostnader

---

⁷⁹ <https://www.covenantofmayors.eu/>.

⁸⁰ Exempel på projekt för att industrialisera byggrenoveringsprocesser som har medfinansierats av EU: [Transition Zero](#), [Energiesprong](#), [4RinEU](#), [BERTIM](#), [MORE-CONNECT](#), [P2Endure](#), [Pro-GET-OnE](#), [DRIVE 0](#).

och allmänna vinster av investeringarna i den byggda miljön, som sedan i praktiken kan tillämpas på offentlig upphandling.

Med tanke på de befintliga rättsliga kravens begränsade räckvidd när det gäller renovering av offentliga byggnader kommer kommissionen senast i juni 2021 att undersöka behovet av att **utvidga kravens tillämpningsområde till att omfatta alla nivåer inom den offentliga förvaltningen och att öka den årliga renoveringsskyldigheten** som en del av översynen av energieffektivitetsdirektivet. Detta kommer att göras tillsammans med det stegvisa införandet av **minimistandarder för energiprestanda i samband med översynen av direktivet om byggnaders energiprestanda** före utgången av 2021. Kommissionen kommer också att ta fram en omfattande vägledning för hållbara offentliga investeringar genom upphandling.

I juni 2022 kommer kommissionen att undersöka möjligheten att ta fram **kriterier för grön offentlig upphandling** för sådana offentliga byggnader som kontorsbyggnader och skolor som ska ha ett livscykelperspektiv, omfatta klimatresiliens och baseras på Level(s). Baserat på den kommande bedömningen av de långsiktiga renoveringsstrategierna kommer kommissionen också att utfärda **vägledande milstolpar för renoveringen** av offentliga och den privata sektorns byggnader till 2030 och 2040, med sikte på att användningen av fossila bränslen i byggnadsbeståndet ska ha fasats ut till 2050.

4.3. UTFASNING AV FOSSILA BRÄNSLEN FÖR UPPVÄRMNING OCH KYLNING

En modernisering av uppvärmnings- och kylsystemen i byggnader är nödvändig för en utfasning av fossila bränslen i EU:s byggnadsbestånd, för att utnyttja potentialen för förnybar energi och för att minska EU:s beroende av importerade fossila bränslen. I EU står uppvärmning, kylning och varmvatten i hushåll för omkring 80 % av energianvändningen i bostadshus. Två tredjedelar⁸¹ av denna energi kommer från fossila bränslen. Många system är gamla och ineffektiva och hälften har överskridit sin föreskrivna livslängd. Upp till 88 % av värmeförsörjningen kommer från fristående system, och resterande 12 % kommer från fjärrvärme⁸².

Enligt konsekvensbedömningen av klimatmålsplanen för 2030 skulle bostadssektorn behöva göra de största minskningarna av energibehovet för uppvärmning och nedkylning, en minskning med mellan 19 % och 23 % jämfört med 2015. Den årliga takten för byte av värmeanläggningar skulle behöva uppgå till 4 % i både bostads- och tjänstesektorn. Under samma tidsperiod skulle andelen förnybar energi och spillvärme behöva öka till 38–42 %⁸³ för att målet ska kunna uppnås.

Direktivet om förnybar energi⁸⁴ kräver, tillsammans med energieffektivitetsdirektivet⁸⁵ att medlemsstaterna ska förse kommissionen med bedömningar av hur fossila bränslen ska kunna

---

⁸¹ År 2017 uppgick den totala andelen fossila bränslen i byggnader till 76,5 %.

⁸² I Danmark och Lettland kommer dock upp till 60 % av värmen från fjärrvärmesystem.

⁸³ Jämfört med 33 % i grundscenariot.

⁸⁴ Artikel 15.7 i direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU).

fasas ut från deras uppvärmnings- och kylsystem baserat på deras potential för effektivitet, förnybar energi och spillvärme, och inkludera detta i den **övergripande bedömning** som de ska lägga fram senast i december 2020.

Baserat på en grundlig konsekvensbedömning kommer man i **översynen av direktivet om förnybar energi** senast i juni 2021 att överväga att **skärpa de nuvarande målen för andelen förnybar energi i uppvärmning och kylning** i enlighet med det höjda klimatmålet för 2030 och att införa ett krav på användning av **en miniminivå av förnybar energi i byggnader**. I översynen kommer man att undersöka en **verktygslåda av åtgärder** för att främja avancerad uppvärmning och kylning, däribland högeffektiv lågtemperaturteknik för användning av förnybar värme, spillvärme, förnybar kyla och spillkyla och utarbetandet av lokala och regionala planer för uppvärmning och kylning, samt att åtgärda hindret med höga initiala kapitalinvesteringar. Den kommer också att främja användningen av **koldioxidsnåla gaser** som kan skapa lokala synergier med återvinning av avfall från tätorter och från jordbruket samt med industrisektorer. Kommissionen kommer att föreslå åtgärder för att förenkla tillgången till **spillvärme, förnybar värme, spillkyla och förnybar kyla**⁸⁶.

Baserat på en grundlig konsekvensbedömning kommer **översynen av energieffektivitetsdirektivet senast i juni 2021** att stärka myndigheternas kapacitet att förbereda, finansiera och genomföra övergripande **planering av uppvärmning och kylning i samordning med renoveringsprojekt**. Lokala myndigheter och allmännyttiga företag har en viktig roll när det gäller att skapa den nödvändiga rättsliga ramen, marknadsvillkoren och kompetenserna och att förbereda en robust projektpipeline för att finansiera moderniseringen av uppvärmnings- och kylsystem. Integrerad planering, specifik information om byggnadsbeståndet och energiförsörjningsalternativ krävs för att fasa ut fossila bränslen från uppvärmning och kylning i grannskap och på nationell nivå⁸⁷.

Ramdirektivet om ekodesign⁸⁸ och **de produktspecifika delegerade akterna och genomförandeakterna**⁸⁹ kommer att vidareutvecklas och fortsätta att främja höga miljöstandarder, informera allmänheten om de effektivaste produkterna och styra de ekonomiska incitamenten mot produkterna med bäst prestanda.

---

⁸⁵ Artikel 14 i energieffektivitetsdirektivet (2012/27/EU).

⁸⁶ Många komplexa industribyggnader och tjänstbyggnader, såsom datacentraler, släpper i dagsläget ut överskottsvärme eller överskottskyla, som skulle kunna återanvändas, i miljön. Några områden där potentialen är anmärkningsvärd är köpcentrum och datacentraler.

⁸⁷ Vilket understryks av kravet på att senast den 31 december 2020 göra en övergripande bedömning av potentialen för effektiv fjärrvärme och fjärrkyla i linje med artikel 14.1 i och bilaga VIII till direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, ändrat genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/826. Den kommande andra omgången av övergripande bedömningar bör också integrera kraven enligt artikel 15.7 i det omarbetade direktivet om förnybar energi genom att integrera bedömningarna av potentialen för användning av förnybar energi och spillvärme och spillkyla för uppvärmning och kylning.

⁸⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter.

⁸⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1).

Kommissionen uppmuntrar myndigheter att överväga att använda energibesättning och koldioxidskatter för att främja en övergång från fossila bränslen. De kommande konsekvensbedömningarna inför översynen av central klimat- och energilagstiftning som ska ha gjorts till juni 2021 kommer att titta på en eventuell utvidgning av handeln med utsläppsrätter till att **omfatta också utsläpp från byggnader**⁹⁰. EU:s system för handel med utsläppsrätter omfattar i dagsläget omkring 30 % av utsläppen från uppvärmning i byggnader eftersom fjärrvärme och elvärme ingår i systemet.

5. SLUTSATS

Om tio år kommer Europas byggnader att se väldigt annorlunda ut. Byggnaderna kommer att utgöra ett mikrokosmos av ett mer resilient, grönt och digitaliserat samhälle som fungerar inom ett cirkulärt system genom att minska energibehoven, produktionen av avfall och utsläpp i varje steg och där det som behövs tas från återanvändning. Taken och väggarna kommer att öka de gröna ytorna i våra städer och förbättra städernas klimat och biologiska mångfald. Inomhus kommer byggnaderna att rymma smart och digitaliserad utrustning, som tillhandahåller data i realtid som visar när och var energi används. Det kommer att bli vanligt med laddning av elektriska fordon, i synnerhet cyklar, bilar och skåpbilar, i bostadshus och kontorsbyggnader, som ett komplement till den allmänt tillgängliga laddningsinfrastrukturen. Betydligt fler européer kommer att vara ”prosumenter” och producera el för egen konsumtion eller till och med sälja el tillbaka till nätet. Fossila bränslen kommer gradvis att försvinna från systemen för uppvärmning och kylning.

Områdesperspektiv kommer att samla människor och samhällen. Byggnaderna kommer att använda mindre energi, erbjuda en högre livskvalitet och vara hälsosammare för alla. Städerna kommer att vara grönare och bättre kopplade till naturen. Nya arbetstillfällen och yrkesprofiler kommer att växa fram. Den europeiska byggsektorn kommer att blomstra, tack vare de möjligheter som skapas av en stadig renoveringstakt, och konsolidera sitt globala ledarskap när det gäller innovativa material, vilket kommer att ställa om byggsektorn från en källa till koldioxidutsläpp till en kolsänka. Positiva effekter kommer att sprida sig till andra industriella ekosystem. Nya och större marknader för gröna byggen och finansiering av gröna lån och hypotekslån kommer att utvecklas.

I detta meddelande beskrivs en strategi för att omfamna, påskynda och driva på en sådan omställning på ett sätt som baseras på klimatneutralitetsmålet, tillämpar den cirkulära ekonomins principer, bidrar till målen om en hållbar utveckling och den europeiska konkurrenskraften och skyddar allas rätt till överkomliga, tillgängliga och hälsosamma bostäder som ger god livskvalitet, samtidigt som kulturarvet skyddas.

Kommissionen kommer att ge medlemsstaterna råd och stöd i arbetet med att planera och genomföra ambitiösa åtgärder för renovering inom ramen för deras återhämtningsplaner. Under de närmaste månaderna kommer kommissionen att lägga fram ett antal övergripande

---

90 COM(2020)562 final.

politiska och rättsliga åtgärder för att undanröja de kvarvarande hindren för renovering, framför allt genom översynen av energieffektivitetsdirektivet och direktivet om förnybar energi och genom att stärka EU:s system för handel med utsläppsrätter i samband med 2030-uppföljningspaketet i juni 2021. Detta kommer att kompletteras med ett antal initiativ, bland annat en översyn av direktivet om byggnaders energiprestanda, i enlighet med den bifogade handlingsplanen.

Renovering bör vara ett gemensamt projekt för hela Europa. En förutsättning för varaktighet är att städer, lokala och regionala myndigheter, intressenter, nationella regeringar och medborgare mobiliseras och tar sitt ansvar. Kommissionen kommer att arbeta i ett nära partnerskap med regionkommittén och med lokala och kommunala myndigheter, bland annat baserat på klimatpakten. Den kommer att främja ett utbyte av god praxis och ömsesidig inspiration via gränsöverskridande nätverk, såsom EU-kommittéer, samordnade åtgärder eller expertgrupper, intressentforum, borgmästaravtalet och marknadsplatsen för smarta städer.

Renoveringsvågen kan stödja en återhämtning för både individer och för ekonomin som helhet och arbetet för att nå dessa fördelar måste upprätthållas på sikt. Kommissionen kommer att följa renoveringsutvecklingen genom den europeiska planeringsterminen och de övervaknings- och rapporteringsmekanismer som fastställs i styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder, i synnerhet genom den tekniska arbetsgruppen för genomförandet av förordningen om styrning av energiunionen, med särskild tonvikt på genomförandet av nationella energi- och klimatplaner och de långsiktiga renoveringsstrategierna.

Kommissionen vill uppmana Europaparlamentet, rådet, regionkommittén, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Europeiska investeringsbanken, medlemsstaterna, medborgarna och alla intressenter att diskutera den strategi som beskrivs i detta meddelande och bidra till de åtgärder som krävs för att öka antalet energieffektiva och hållbara renoveringar av byggnader. Om vi arbetar tillsammans på alla nivåer kan vi se till att den europeiska renoveringsvågen blir verklighet.